ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. โส (สนฺตติมหามตฺโต) หิ เอกสฺมึ กาเล รญฺโญ ปเสนทิโกสลสฺส ปจฺจนฺตํ กุปิตํ วูปสเมตฺวา อาคโต ฯ อถสฺส ราชา ตุฏฺโฐ สตฺต ทิวสานิ รชฺชํ ทตฺวา เอกํ นจฺจคีตกุสลํ อิตฺถึ อทาสิ ฯ โส สตฺต ทิวสานิ สุรามทมตฺโต หุตฺวา สตฺตเม ทิวเส สพฺพาลงฺการปฏิมณฺฑิโต หตฺถิกฺขนฺธวรคโต นหานติตฺถํ คจฺฉนฺโต สตฺถารํ ปิณฺฑาย ปวิสนฺตํ ทฺวารนฺตเร ทิสฺวา หตฺถิกฺขนฺธวรคโต ว สีสํ จาเลตฺวา วนฺทิ ฯ สตฺถา สิตํ กตฺวา โก นุ โข ภนฺเต สิตปาตุ-กรณเหตูติ อานนฺทตฺเถเรน ปุฏฺโฐ สิตการณํ อาจิกฺขนฺโต อาห ปสฺส อานนฺท สนฺตติมหามตฺตํ อชฺเชว สพฺพาภรณปฏิมณฺฑิโต ว มม สนฺติกํ อาคนฺตฺวา จตุปฺปทิกคาถาวสาเน อรหตฺตํ ปตฺวา สตฺตตาลมตฺเต อากาเส นิสีทิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสตีติ ฯ มหาชโน เถเรน สทฺธึ กเถนฺตสฺส สตฺถุ วจนํ อสฺโสสิ ฯ ตตฺถ มิจฺฉาทิฏฺฐิกา จินฺตยึสุ ปสฺสถ สมณสฺส โคตมสฺส กิริยํ มุขมตฺตเมว ภาสติ อชฺช กิเรส เอวํ สุรามทมตฺโต ยถาอลงฺกโต ว ตสฺส สนฺติเก ธมฺมํ สุตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสติ อชฺช นำ มุสาวาเทน นิคฺคณฺหิสฺสามาติ ฯ สมฺมาทิฏฺฐิกา จินฺตยสุ อโห พุทฺธานำ มหานุภาโว อชฺช พุทฺธลีพฺหณฺเจว สนฺตติมหามตฺตลีพฺหณฺจ ทฏฺฐุ ลภิสฺสามาติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. สนฺตติมหามตฺโตปิ นหานติตฺเถ ทิวสภาคํ อุทกกีฬํ กีฬิตฺวา อุยฺยานํ คนฺตฺวา อาปานภูมิยํ นิสีทิ ฯ สาปิ อิตฺถี รงฺคมชฺเฌ โอตริตฺวา นจฺจคีตํ ทสฺเสตุ์ อารภิ ตสฺสา สรีรลีฬฺหาย ทสฺสนตฺถํ สตฺตาหํ อปฺปาหาร-ตาย ตทหิวสํ นจฺจคีตํ ทสฺสยมานาย อนฺโตกุจฺฉิยํ สตฺถกวาตา สมุฏฺฐาย หทยมํสํ กนฺติตฺวา อคมํสุ ฯ สา ตขณญฺเญว มุเขน เจว อกฺขีหิ จ วิวเฏหิ กาลมกาสิ ฯ สนฺตติมหามตฺโต อุปฏฺฐาเรถ นนฺติ วตฺวา นิรุทฺธา สามีติ วุตฺตมตฺเตเยว พลวโสเกน อภิภูโต ฯ ตํ ขณญฺเญวสฺส สตฺตาหํ ปีตสุรา ตตฺตกปาเล อุทกพินฺทุ วิย ปริกฺขยํ อคมาสิ ฯ โส น เม อิมํ โสกํ อญฺโญ นิพฺพาเปตุ์ สกฺขิสฺสติ อญฺญตฺร ตถาคเตนาติ พลกายปริวุโต สายณฺหสมเย สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา เอวมาห ภนฺเต เอวรูโป เม โสโก อุปฺปนฺโน ตํ เม ตุมฺเห นิพฺพาเปตุ์ สกฺขิสฺสถาติ อาคโตมฺหิ ปฏิสรณํ เม โหถาติ ฯ อถ สตฺถา โสกํ นิพฺพาเปตุ์ สมตฺถสฺเสว สนฺติกํ อาคโตสิ อิมิสฺสา หิ อิตฺถิยา อิมินา ว การเณน มตกาเล ตว โรทนฺตสฺส ปคฺฆริตอสฺสูนิ จตุนฺนํ มหาสมุทฺทานํ อุทกโต อติเรกตรานีติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

ยํ ปุพฺเพ ตํ วิโสเสหิ ปจฺฉา เต มาหุ กิญฺจนํ
มชฺเฌ เจ โน คเหสฺสสิ อุปสนฺโต จริสฺสสีติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ดังจะกล่าวโดยพิสดาร อ.มหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตตินั้น ยังประเทศอันเป็นที่สุดเฉพาะ ของพระราชาพระนามว่าปเสนทิโกศล อันโจร ท. ให้กำเริบแล้ว ให้เข้าไปสงบวิเศษแล้ว มาแล้ว ในกาลหนึ่ง ฯ ครั้งนั้น อ.พระราชา ทรงยินดีแล้ว พระราชทานแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา ตลอดวัน ท. เจ็ด ได้พระราชทานแล้ว ซึ่งหญิงผู้ฉลาดในการฟ้อนและการขับ คนหนึ่ง แก่มหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตตินั้น ฯ อ.มหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตตินั้น เป็นผู้เมาแล้ว ด้วยความเมาเพราะสุรา ตลอดวัน ท. เจ็ด เป็น ผู้ประดับเฉพาะแล้วด้วยเครื่องอลังการทั้งปวง ผู้ไปแล้วบนคอแห่งช้างตัวประเสริฐ ไปอยู่ สู่ท่าเป็นที่อาบ เห็นแล้ว ซึ่งพระศาสดา ผู้เสด็จเข้าไปอยู่เพื่อก้อนข้าว ที่ระหว่างแห่งประตู ผู้ไปแล้วบนคอแห่งช้างตัวประเสริฐเทียว ยังศีรษะ ให้ไหวแล้ว ถวายบังคมแล้ว ในวันที่เจ็ด ฯ อ.พระศาสดา ทรงกระทำแล้ว ซึ่งการแย้ม ผู้อันพระเถระชื่อว่าอานนท์ ทูลถามแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.อะไร หนอ แล เป็นเหตุแห่งการกระทำซึ่งการแย้มให้ปรากฏ ย่อมเป็น ดังนี้ เมื่อตรัสบอก ซึ่งเหตุแห่งการแย้ม ตรัสแล้วว่า ดูก่อนอานนท์ อ.เธอ จงดู ซึ่งมหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตติ อ.มหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตตินั้น ผู้ประดับเฉพาะแล้วด้วยเครื่องอาภรณ์ทั้งปวงเทียว มาแล้ว สู่สำนัก ของเรา บรรลุแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระอรหันต์ ในกาลอันเป็นที่สุดลงแห่งคาถาอันประกอบแล้วด้วยบทสี่ จักนั่งปรินิพพาน ในอากาศอันมีลำตาลเจ็ดต้นเป็นประมาณ ในวันนี้นั่นเทียว ดังนี้ ฯ อ.มหาชน ได้ฟังแล้ว ซึ่งพระดำรัส ของพระศาสดา ผู้ตรัสอยู่กับด้วยพระเถระ ฯ อ.- ในชน ท. เหล่านั้นหนา - ชน ท. ผู้มีความเห็นผิด คิดแล้วว่า อ.ท่าน ท. จงดูซึ่งกิริยา

ของพระสมณะ ผู้โคดม อ.พระสมณะ ผู้โคดม นั้น ย่อมตรัส ซึ่งคำ สักว่าปาก นั่นเทียว ได้ยินว่า ในวันนี้ อ.มหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตติ นั่น ผู้เมาแล้วด้วยความเมา เพราะสุรา อย่างนี้ ผู้ประดับแล้วอย่างไรเทียว ฟังแล้ว ซึ่งธรรม ในสำนัก ของพระสมณะ ผู้โคดม นั้น จักปรินิพพาน ในวันนี้ อ.เรา ท. จักข่ม ซึ่งพระสมณะ ผู้โคดมนั้น ด้วยการกล่าวเท็จ ดังนี้ ฯ อ.ชน ท. ผู้มีความเห็นชอบ คิดแล้วว่า โอ อ.อานุภาพใหญ่ ของพระพุทธเจ้า ท. ย่อมมี* ในวันนี้ อ.เรา ท. จักได้ เพื่ออันเห็น ซึ่งการเยื้องกรายแห่งพระพุทธเจ้าด้วยนั่นเทียว ซึ่งการเยื้องกราย แห่งมหาอำมาตย์ชื่อว่าสันตติด้วย ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. แม้สันตติมหาอำมาตย์ เล่นน้ำตลอดทั้งวันที่ท่าอาบน้ำแล้ว ไปสู่อุทยาน นั่งที่พื้นโรงดื่ม ฯ ฝ่ายหญิงนั้น ลงไปในท่ามกลางที่เต้นรำ เริ่มจะแสดงการฟ้อนและการขับ เมื่อนางแสดงการฟ้อนการขับอยู่ในวันนั้น ลมมีพิษเพียงดังศัสตราเกิดขึ้นแล้วในภายในท้อง ได้ตัดเนื้อหทัยแล้ว เพราะความที่นางเป็นผู้มีอาหารน้อยถึงเจ็ดวัน เพื่อแสดงการเยื้องกราย แห่งสรีระ ฯ ในขณะนั้นนั่นแหละ นางมีปากอ้าและตาค้าง ตายแล้ว ฯ สันตติมหาอำมาตย์ กล่าวว่า ท่านทั้งหลาย จงตรวจดูนางนั้น ดังนี้ ในขณะสักว่า คำอันชนทั้งหลายกล่าวว่า หญิงนั้น ดับแล้ว นาย ดังนี้ ถูกความโศกอย่างแรงกล้า ครอบงำแล้ว ฯ ในขณะนั้นเอง สุราที่สันตติมหาอำมาตย์นั้นดื่มไปตลอดเจ็ดวัน ได้ถึงความสิ้นแล้ว ประหนึ่งหยาดน้ำในกระเบื้องที่ร้อนฉะนั้น ฯ เธอคิดว่า คนอื่น เว้นตถาคตเสีย จักไม่อาจเพื่อจะยังความโศกของเรานี้ให้ดับได้ ดังนี้

---

* แปลเป็นประโยคลิงคัตถะก็ได้

มีหมู่แห่งพลแวดล้อมแล้ว ไปสู่สำนักของพระบรมศาสดาในเวลาเย็น ถวายบังคมแล้ว กราบทูลอย่างนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความโศกเห็นปานนี้เกิดขึ้นแล้วแก่ข้าพระองค์ ข้าพระองค์มาแล้ว ก็ด้วยความหวังว่า พระองค์จักอาจเพื่อจะดับความโศกของข้าพระองค์นั้นได้ ดังนี้ ขอพระองค์ จงทรงเป็นที่พึ่งของข้าพระองค์เถิด ดังนี้ ฯ ลำดับนั้น พระบรมศาสดาตรัสว่า ท่านมาสู่สำนักของผู้สามารถเพื่อจะดับความโศกได้แน่นอน จริงอยู่ น้ำตาที่ไหลออกของท่านผู้ร้องไห้ ในเวลาที่หญิงนี้ตาย ด้วยเหตุนี้นั่นแล ยังมากกว่าน้ำของมหาสมุทรทั้งสี่ ดังนี้แล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

กิเลสเครื่องกังวลใด ได้มีแล้วในกาลก่อน
เธอจงยังกิเลสเครื่องกังวลนั้น ให้เหือดแห้งไป
กิเลสเครื่องกังวล อย่าได้มีแล้วแก่เธอในภายหลัง
ถ้าเธอจักไม่ยึดถือกิเลสเป็นเครื่องกังวล
ในท่ามกลางไซร้ เธอจักเป็นผู้สงบระงับ
เที่ยวไป ดังนี้ ฯ
